

فیضانِ دعوت اسلامی

FORF
FOUNDATION FOR EVERYONE

پیشکش: ماهوار فیضانِ مدینہ (دعوت اسلامی)

ترجمو: ترانسلیشن ڈپارٹمنٹ (دعوت اسلامی)

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعُلَمَاءِ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

ڪتاب پڙهن جي دعا

دينی ڪتاب يا اسلامي سبق پڙهڻ کان پهريان هيٺ ذليل دعا پڙهي
چڏيو ان شاء الله جيڪو ڪجهه پڙهندما ياد رهندو، دعا هي آهي:

اللّٰهُمَّ افْتَنْنَا عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ
ترجمو: اي الله عَزَّوجَلَ اسان تي علم ۽ حڪمت جا دروازا کولي چڏ ۽ اسان تي
پنهنجي رحمت نازل فرماء! اي عظمت ۽ بزرگي وارا!

(مستطرف ج ۱ ص ۴۰ دار الفکر بیروت)

طالب غم
مدینه
بقیع
و
مفقرت

(نوٹ: اول آخر هڪ ۾ پير و درود شريف پڙهي چڏيو)

رسالي جو نالو: **فيضان دعوت اسلامي**

تعداد:

چاپيندڙ: مكتبة المدينة عالمي مدنی مرکز فيضان مدينہ کراچی

مدنی التجا: ڪنهن کي بهي ڪتاب چاپڻ جي اجازت ناهي

ڪتاب خريد ڪندڙ توجه فرمان

ڪتاب جي چڀائي ۾ ڪا وڌي خرابي هجي يا صفحات هجت هجن يا بائندنگ
۾ اڳي پوشتي ٿي ويا هجن ته مكتبة المدينة سان رابطو فرمايو.

ترجمو

ترانسلیشن دپارٹمنٹ (دعوت اسلامی)

هن رسالی جو آسان سندی زبان میں ترجمی کرنے جی وس آہر کوشش
کئی آہی۔ جیکہ ذہن ترجمی یا کمپوزنگ میں کثی کا کمی
بیشی نظر اچی تھے ترانسلیشن دپارٹمنٹ کی آگاہ کری ثواب جا حقدار
بیجو۔

رابطی جی لاء:

ترانسلیشن دپارٹمنٹ (دعوت اسلامی) عالمی مدنی مرکز فیضان مدینہ
 محلہ سوداگران پرائی سبزی منڈی کراچی

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: translation@dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَاعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ إِسْمٰعِيلَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

فيضان دعوت اسلامی

درود شریف جی فضیلت

رحمت عالم، ٹور مجسم صَلَّى اللّٰهُ عَلٰيْهِ وَسَلَّمَ جو فرمان شفاعت نشان آهي:
جيکو موں تي جمعي جي ڏينهن درود شریف پڙھندو مان قیامت جي
ڏينهن اُن جي شفاعت ڪندس.

(جمع الجواجم للسيوطى، 199/7، حديث: 22352)

صَلَّوَا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّدٍ

دعوت اسلامی ترقی جی ترقی جون راهوں

(The paths to the Progress of Dawat-e-Islami)

از: شیخ طریقت، امیرِ اہلِ سنت حضرت علامہ مولانا ابو بلال محمد
الیاس عطار قادری رضوی دامت برکاتہم العالیہ

فيضان دعوت اسلامی سپتمبر 2023ء

کنهن به تنظیم جي ترقی جي اسباب مان هڪ سبب ان تنظیم جي
افراد ۾ اتفاق ۽ اتحاد (يعني Unity) جو هجڑ بآهي، جيڪڏهن
يڪجهتي نه هجي ته افرادي قوت وڌيڪ هئڻ جي باوجود اها تنظیم
ترقی ۽ عروج حاصل نٿي ڪري سگهي. اتفاق جي فضا قائم رکڻ
جو درس اسان کي قرآن ڪري مر ٻه ملي ٿو، ارشاد آهي: (وَإِذْ يَأْتِيُوكُمْ رَسُولٰهُ وَرَسُولُهُ
وَلَا تَنَازُعُوا فَتَفْشِلُوا وَتَذَهَّبَ رِيحُكُمْ) ترجمو ڪنز العرفان: ۽ اللہ ۽ ان جي

رسول جي اطاعت کيو ۽ پاڻ ۾ بي اتفاقی نه کيو نه ته توهان بُرُدل ٿي ويندئ ۽ توهان جي هوا (قوٽ) تتي ويندي. (پ 40، الانفال: 46) ۽ مسلمانن کي اتفاق ۽ اتحاد جي تعليم ارشاد فرمائيندي رسول ڪريمر ﷺ جن ارشاد فرمایو: سڀئي مسلمان هڪ عمارت جيان آهن جنهن جو هڪ حصو بي کي طاقت پهچائي ٿو ۽ حضور ﷺ پنهنجي آگريون ۾ آگريون وڌيون. (بخاري، 127/2، حدیث: 2446) هڪ هند حضور اکرم ﷺ ارشاد فرمایو: مسلمانن جي پاڻ ۾ دوستي، رحمت ۽ شفقت جو مثال جسم جيان آهي، جڏهن جسم جو ڪو ُعضوو بيمار ٿئي ٿو ته بخار ۽ بي آرامي ۾ سارو جسم ان سان گڏ هوندو آهي.

(مسلم، ص 1071، حدیث: 6586)

ياد رکو! اتفاق ۽ اتحاد (Unity) جو مثال ڏاڳي وانگر آهي، ڏاڳو اکيلو هوندو آهي ته معمولي جهتکي سان تتي پوندو آهي جيڪڏهن کوڙ ڏاڳن کي ملائي رسی بطائي وڃي ته هي ايٽرا مضبوط ٿي ويندا آهن جو انهن سان وڏين وڏين شين کي ٻڌي چڪي سگهجي ٿو، اهو ئي معاملو عاشقانِ رسول جي ديني تنظيم دعوتِ اسلامي جو به آهي، جيئن ته الْحَمْدُ لِلّٰهِ! نمازي بنائڻ واري، ستٽن تي هلاتڻ واري غير سياسي انترنيشنل ديني تنظيم دعوتِ اسلامي ۾ اتفاق ۽ اتحاد جي فضا قائم آهي ۽ جيستائين اها فضا قائم رهندی دعوتِ اسلامي ديني ڪمن جي صورت ۾ وڌندي ويجهندی ۽ ترقىي ڪندڻ رهندی ۽ جيڪڏهن خانخواسته هن ۾ اتفاق ۽ اتحاد تتي ٿي ويو ته اوهان جي ديني تنظيم دعوتِ اسلامي تنزلي ۽ پستي جو شڪار ٿي سگهي ٿي. (ربُّ العزت هن آفت کان اسان جي حفاظت فرمائي.)

کنهن به تنظیم ھر اتفاق ۽ اتحاد (Unity) نه هئڻ جا کوڙ سبب ٿي سگھن ٿا، مثال طور ان ۾ اهڙن ماظھن جو شامل ٿي وڃڻ جو جن ۾ فیصلو ڪرڻ جي صلاحیت گھت هجي یا جذباتي هجن یا وري سپیني سان هڪجهڙا تعلقات نه رکڻ وارا هجن ته اهڙي طرح ان تنظیم ۾ آهسته آهسته گروپ نھئ شروع ٿيندا آهن ۽ بغاوت ڦهلجن لڳندي آهي جيڪا ان تنظیم جي لاءِ نقصان ده هوندي آهي، لهذا اسان کي هر ان ڪم کان بچڻو آهي جنهن سان اختلاف ۽ انتشار يا رنجش وڌي يا اٻٻيت ٿئي، ۽ هر اهو جائز ڪم ڪرڻو آهي جنهن سان اتفاق ۽ اتحاد جي فضا قائم رهي، ان جي لاءِ دعوتِ اسلامي جا تمام ذميدار اسلامي پائڻ پنهنجي ماتحت اسلامي پائڻ کي پيار محبت ڏيندا رهن ۽ انهن سان مرڪي ملندا رهن، وڏن جو ادب ڪن ۽ ندين تي شفقت ڪن ۽ پاڻ ۾ گڏجي مشاورت سان ديني ڪم ڪندا رهن، نه ڪنهن کي ڏڙڪا ڏين، نه ڪنهن کي چڙپ ڏين، سپيني سان نرمي، شفقت، پيار ۽ محبت سان پيش اچن. گڏوگڏ اسلامي پينرون به پاڻ ۾ اهو ئي انداز رکن.

ردِ قائمِ ربطِ ملکت، سے ہے تھا چچھ نہیں
موج ہے دریا میں، بیرون دریا چچھ نہیں

وڌيڪ هي ته اوھان سپيني کي منهنجي هي وصيت آهي ته هميشه اهو ئي ڪم ڪرڻو آهي جنهن ۾ اللہ پاڪ ۽ ان جا پيارا رسول ﷺ راضي رهن، انهن جي ناراضي وارو ڪم ڪدھن به ناهي ڪرڻو، توڙي جو ان ڪم ۾ بظاهر ڪيترو ئي فائدو نظر اچي. بهر حال جيستائين اللہ پاڪ ۽ ان جي پياري رسول ﷺ جي فرمانبرداري ڪندا رهنداسين، اللہ پاڪ جي سپيني کان آخری نبي ﷺ، انبیاء ڪرام ﷺ، صحابه ڪرام ﷺ اهل بيت اطھار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اویاء کرام بِسْمِ اللَّهِ جی محبت پنهنجي دلین ۾ رکنداشين، انهن جي نقش قدم تي هلندرا رهنداسين تيستائين ڪاميابي جي منزل ڏانهن وڌندا وينداسين، إِنْ شَاءَ اللَّهُ! ۽ جيڪڏهن اوهان هن راه کان هتنڊو ته پوءِ ڪاميابي ناممڪن آهي. اعليٰ حضرت، امام اهل سنت، امام احمد رضا خان بِسْمِ اللَّهِ عَلَيْهِ کي پنهنجو معیار بُطايو، مون سندن سيرت بابت پڙھيو آهي، سندن فتاويٰ ڏنا آهن، پاڻ صرف اها ئي ڳالهه کن ٿا جيڪا قرآن ۽ حدیث جي مطابق هجي، مون ان ڪري سندن دامن پڪڙيو آهي جو هي اسان کي قرآن ۽ حدیث جي راه تي هلائي رهيا آهن، اسان به جيڪڏهن سندن تعليمات تي عمل ڪندا رهنداسين ته ناكامي جو ڪو سبب ناهي.

يقييناً اسان جي منزل الله پاڪ ۽ ان جي پياري رسول ﷺ جي رضا ماڻڻ ۽ جئٽ ۾ وڃيو آهي، ان جي لاءِ جدو جهد جاري رکو، ۽ ڪڏهن به پنهنجي دعوت اسلامي کي نه ڇڏجو! بلڪے جيڪڏهن ڪو ڏکو به ڏي ته عشق رسول جا جام پيئارڻ واري، نمازي بنائڻ واري دعوت اسلامي مان اوهان کي ناهي نڪڻو، هن سان گڏ رهڻو آهي، إِنْ شَاءَ اللَّهُ هي ستٽن تي هلائڻ واري دعوت اسلامي اوهان کي ضرور پياري آقا ﷺ جي قدمن تائين پهچائي چڏيندي ۽ سندن قدمن ۾ رکندي. تمام دعوت اسلامي وارا ۽ واريون مرڪزي مجلس شوريٰ جا وفادار رهن، شريعت جي دائري ۾ رهندي، شوريٰ جي رکن سميت پنهنجي پنهنجي ذمه داران دعوت اسلامي جي اطاعت ڪندا رهن، جيسائين شريعت حڪم نه فرمائي ان وقت تائين ان جي مخالفت نه ڪريو، ان جي باري ۾ اجائي تقيد ڪرڻ وارن، خلاف ڳالهائڻ وارن ۽ لابنگ ڪرڻ وارن کان پري رهو. الله

پاک تبلیغِ قرآن و سنت جی انتر نیشنل تنظیمِ دعوتِ اسلامی ۾ اتفاق ۽ اتحاد (یعنی [Unity](#)) قائم رکی ۽ ان کی پچ داھ ۽ بري نظر کان بچائي.

امینِ بجاہِ خاتم النبیین ﷺ

لہذا دعوتِ اسلامی بھی ہر گزند چھوڑیں گے
بھی بھی ہمند چھوڑیں گے بھی ہر گزند چھوڑیں گے

صحابہ اور ولیوں کی، محبتِ دل میں ڈالی ہے
ہمارا عہد ہے کہ دعوتِ اسلامی کو ہر گز

(نوٹ: ہی مضمون 2021ء ۾ دعوتِ اسلامی کی چالیہ سال مکمل تیئن تی ہک خصوصی انکرویو ۾ امیرِ اہلِ سنت دامت برکاتُهُمُ الْعَالِيَةُ سان کیل سوال جی جواب جی روشنی ۾ تیار کیو ویو آهي).

نیک اعمال جی ضرورت

خلیفہ امیرِ اہلِ سنت مولانا الحاج ابو اسید عبید رضا عطاری مدنی مدظلہ العالی
فیضانِ دعوتِ اسلامی ستمبر 2023ء

ہک شہر کان بی شہر و جن جی لاءِ ہر شخص ضرورت مطابق سفر جو سامانِ سائز کٹی ہلندو آهي، جیکڏهن سفر مختصر ۽ گھٹ مدت تی مشتمل هجي ته سامان بہ ان حساب سان گھٹ ہوندو آهي، ان جی ابترتے جیکڏهن سفر دگھو ۽ ڳچ عرصو رہڻو هجي ته انهی مقدار ۾ سفر جو سامانِ سائز رکيو ویندو آهي. دنيا ۾ اينڊڙ ہر شخص چن مسافر آهي جيڪو عالمِ ارواح کان عالمِ دنيا ۾ آيو ۽ هاڻي عالمِ بربخ ڏانهن وڌندو پيو وڃي. حیرت جي گالهه هي آهي ته دنيا جي سفرن ۾ پنهنجي زاد راه جي گھٹائی یا گھٹائی جو گھٹ ہر خیال رکڻ ۽ گئی گئی ڏينهن پھریان کان تیاري ڪرڻ وارو نادان انسان، آخروي سفر جيڪو ڪڏهن به ان کي هن جهان مان ڪلي ہن جهان ۾ پھچائي سگھي ٿو، ان جي تیاري ۾ ڪاھل ۽

سُست نظر ايندو آهي. منهنجي هن گاله جو مشاهدو هر باشعور ماڻهو ڪري سگهي ٿو. هتي غالب جو هڪ شعر وڌو سبق آموز آهي:

ٿڪانه قبر ٻے ترا عبادت پچھو تو ڪر غالب

که او ٿا ڪهانه گھر جاي انہیں کر تے

عاشقانِ رسول جي ديني تنظيم "دعوتِ اسلامي" دنيا ۾ رهنڌ تقریباً هر شخص، نندی، وڈی، جوان، پورڙهی، مرد و عورت جي لاءِ هڪ عظیم نعمت کان گهٽ نه آهي. **اللَّهُمَّ إِنِّي أَخْرُجُكُمْ مِّنَ الْمُنَّارَاتِ** آخرت جي سفر جو شمر گڏ ڪرڻ جي لاءِ هن ۾ هر هڪ جي لاءِ اصلاح جو سامان موجود آهي. هونئن ته دعوتِ اسلامي جا اهم ترين بنیادي 12 دیني ڪم به عظیم نیکین تي مشتمل آهن، البت اصطلاحاً ڪئي فرض ۽ واجب ۽ سنتن ۽ مستحبات تي مشتمل هڪ رسالي جو نالو "نيڪ اعمال" آهي.

جننهن ۾ بارن جي لاءِ 40، اسلامي ڀائرن جي لاءِ 72، اسلامي ڀينرن جي لاءِ 63 ۽ عالِم ڪورس ڪرڻ واري شاگرد (Students) جي لاءِ 92 ۽ عالمه جو ڪورس ڪرڻ وارين شاگردياڻين جي لاءِ 83، گونگن ٻوڙن ۽ نابين افراد (اسپيشل پرسنز) جي لاءِ 27 "نيڪ اعمال" آهن. هن مختصر ۽ جامع رسالي کي غور سان ڏسندو ته هن ۾ نمبر 01 کان وٺي آخر تائين مختلف ديني، اخلاقي، معاشرتي اصلاح جون راهون سوالن جي صورت ۾ موجود آهن. مختلف گناهن مثلاً چوري، ڏاڙو، شراب پيئڻ، بدنكاهي، بي پرڊگي، نمازن کان غفلت، زڪوة يا حقوق العباد جي معامللي ۾ لاپروا هي، الغرض هر قسم جي گناهن کان بچائڻ جي لاءِ "نيڪ اعمال" نالي رسالي تي عمل ڪرڻ، بگٽيل سماج، پُرفتن حالتن، گناهن ۽ بداخلاقين جي طوفان

جي اڳيان جڻ بند ٻڌڻ جي مترادف آهي. منهنجي والد محترم، امير اهل سُتْ علامه محمد الیاس عطار قادری دامت برکاتہمُ العالیہ نیڪ اعمال جي هن رسالي ۾ جڻ سمنڊ کي ڪوزي ۾ بند ڪري چڏيو آهي. رضاۓ الهي، اخلاص ۽ استقامت سان هنن نیڪ اعمال کي اپنائڻ وارو نه صرف آخرت جي سفر جو ثمر جمع ڪرڻ وارو سُدرائييندو بلڪَ اهو معاشری جو ”معزز شخص“ به ٿيندو. اللہ پاڪ جي فضل سان ۽ خاتمُ النَّبِيِّنَ صلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جي فيضان سان، امير اهل سُتْ دامت برکاتہمُ العالیہ اصلاح امت جو جيڪو ذمو کنيو آهي ان ۾ خوب ترقى و ڪاميابي ماطئي آهي. ان مردِ قلندر جي حڪمت و دانائي ۽ نیڪي جي دعوت جي عظيم تڙپ سان ڪروڙين مسلمانن جي اصلاح ٿي آهي. اللَّهُمَّ إِنِّي أَنَا عَبْدُكَ وَلَا أَنَا لِأَنْفُسِي شَآءَ اللَّهُ مَا شَاءَ هي عالم اسلام ۾ هڪ تمام وڏو انقلاب جو مقام رکي ٿو. فقط معاشرتي بُرائين تي تبصرو ڪرڻ جي بدران پنهنجو پاڻ ۾ موجود بُرائين کي پري ڪيو. إِنَّ شَآءَ اللَّهُ مَا شَاءَ ٻڳاڙ سُدار ۾ بدجندو ويندو. اللہ كريم! اسان کي نیڪ اعمال تي عمل ڪرڻ جي توفيق عنایت فرمائي ۽ ٻين کي به هن جي ترغيب ڏيارڻ جي سعادت بخشي.

أَمِينٌ بِجَاهِ خَاتَمِ النَّبِيِّنَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دعوت اسلامي ڪڏهن پوئي ناهي هتي

دعوت اسلامي جي مرڪزي مجلس شوري جو نگران مولانا حاجي محمد عمران عطاري فيضان دعوت اسلامي سڀپتمبر 2023ء

شيخ طريقت، امير اهل سُتْ حضرت علامه مولانا محمد الیاس عطار قادری دامت برکاتہمُ العالیہ ارشاد فرمائنا ٿا: ”جڏهن کان دعوت اسلامي نهئي آهي هڪ سيڪنڊ جي لاءِ به پوئي ناهي هتي.“

ماشأء الله چا گاله آهي دعوتِ اسلامي جي! اميرِ اهلِ سنت دامت برکاتُهُمُ الْعَالِيَةُ نور مسجد(کاغذی بازار، مینادر، کراچی) ۾ امامت کندا هئا ۽ ا atan کان پاڻ 2 سپتیمبر 1981ء تي دعوتِ اسلامي جي ديني ڪم جي شروعات فرمائی، کراچی شهر کان دعوتِ اسلامي جي ابتداء ٿي ۽ اچ سجي دنيا جي اتكل 164 ملکن ۾ ديني ڪمن جو سلسلو جاري آهي.

هفتیوار ستٽن پریو اجتماع: دعوتِ اسلامي جو هفتیوار ستٽن پریو اجتماع شروع ڪرڻ جو ذهن بطيو، ان جي کراچی ۾ خوب تشهير ڪئي وئي ۽ جڏهن هي اجتماع شروع ٿيو ته ان وقت کان وني هاطي تائين هي اجتماع پوئتي ناهي ويو، بلک وڌندو ئي ويو آهي ۽ وڌندو دعوتِ اسلامي جي تحت اسلامي پائڻ ۽ اسلامي پيئرن جا پاڪستان ۾ 10 هزار 697، جڏهن ته پاڪستان کان ٻاهر 1100 جي تعداد ۾ هفتیوار ستٽن پریا اجتماع ٿي رهيا آهن.

مدنی مرڪز فیضان مدینه: جڏهن دعوتِ اسلامي جو هفتیوار ستٽن پریو اجتماع شروع ٿيو ته ان وقت دعوتِ اسلامي جو پنهنجو ڪوبه فیضانِ مدینه نه هيو، اميرِ اهلِ سنت دامت برکاتُهُمُ الْعَالِيَةُ فرمان ٿا ته حضرت علام مولانا محمد شفیع اوکاڙوي صاحب برحمة اللہ علیہ پنهنجي مسجد گلزارِ حبیب ڏني ۽ اتي اجتماع شروع ٿيو، جڏهن اجتماع ۾ شريڪ ٿيندڙن جو تعداد وڌيو ۽ اجتماع جي لاءِ اها مسجد ناكافي ٿي وئي ته محل سوداگران، پُراڻي سبزي منبجي ۾ جڳهه خريد ڪري دعوتِ اسلامي جو پهريون فیضانِ مدینه بٹايو ويو، ان کان بعد دعوتِ اسلامي پوئتي نه وئي ۽ نهندي نهندي اچ دعوتِ اسلامي جي مدندي مرڪزن بنام فیضانِ مدینه جو تعداد 417 آهي.

مسجدن جي تعمير: الْخَدُولِه! دعوت اسلامي جي مجلس خدام المسااجد و المدارس و تعميرات تحت وقت به وقت مسجدون بنائين جو سلسلو رهي تو ڪڏهن فيضان جمال مصطفىي جي نالي سان مسجدون بطيابون وڃن ٿيون ته ڪڏهن فيضان مشكل ڪشا جي نالي سان مسجدون جو ڙيون ويون ته ڪڏهن فيضان امير معاويه جي نالي سان مسجدون بطيابون ويون ته ڪڏهن فيضان قرآن جي نالي سان مسجدون ٺاهيون وڃن ٿيون هيئر تائين 4 هزار 548 مسجدون بطيابون ويون آهن.

مدرسة المدينة بالغان ۽ بالغات: مدرسة المدينة بالغان ۽ بالغات جو سلسلو شروع ٿيو ته هي به دعوت اسلامي جڏهن کان شروع ڪيو آهي تڏهن کان هاڻي تائين پوئتي ناهي ويو بلڪ اڳتي ئي وڌندو پيو وڃي ۽ وڌندي وڌندي اچ دعوت اسلامي جي مدرسة المدينة بالغان ۽ بالغات جو تعداد ڪم وبيش 92 هزار 948 آهي.

مدرسة المدينة بوائز ۽ گرلز: بارن ۽ بارڙين جي مدارسُ المدينة جي ڳالهه ڪريون ته جڏهن هي شروع ٿيا ته ٿوري تعداد ۾ هئا پر هاڻي وڌندي وڌندي انهن جو تعداد 4 هزار 980 ٿي چڪو آهي.

جامعة المدينة بوائز ۽ گرلز: اهڙي طرح جامعة المدينة بوائز ۽ گرلز شروع ٿيا ته هڪ به ئي هئا پر اچ وڌندي وڌندي پاڪستان ۾ جامعة المدينة بوائز ۽ گرلز جو تعداد 1035 آهي جڏهن ته اوورسيز ۾ 339 آهي.

فيضان آن لائن اكيدمي بوائز ۽ گرلز: اهڙي طرح فيضان آن لائن اكيدمي بوائز ۽ گرلز شروع ٿيا پوءِ دعوت اسلامي پوئتي نه نهاريyo. هڪ بن شاخن کان شروع ٿيندڙ فيضان آن لائن اكيدمي جو تعداد هن وقت 47 ٿي چڪو آهي، جن مان ائڪل 43 هزار 61

شاگردد ۽ شاگردياڻيون تعليم حاصل ڪري چڪا آهن. جڏهن ته في الوقت آن لائن اکيڊمي ۾ 22 هزار کان وڌيڪ شاگردد ۽ شاگردياڻيون تعليم پرائي رهيا آهن.

مدنى قافل: اهڙي طرح مدنى قافلن ۾ سفر شروع ٿيو ته ابتداء ۾ به چارئي قافلا سفر ڪندا هئا، پر ان کان پوءِ دعوت اسلامي پوئتي نه نهاريyo ۽ وڌندى وڌندى پاڪستان ۾ مدنى قافلن جو تعداد 23 هزار 753 ۽ سفر ڪرڻ وارن جو تعداد هڪ لک 66 هزار 271 جڏهن اوورسيز ۾ مدنى قافلن جو تعداد 659 آهي ۽ سفر ڪرڻ وارن جو تعداد 5 هزار 345 آهي. [إِنَّ شَاءَ اللَّهُ](#) هي سفر جاري رهندو.

دارالافتاء اهلست (دعوت اسلامي): 15 شعبان شريف 1421 مطابق 2000ء تي قائم ڪيو ويو ۽ ان وقت کان دعوت اسلامي پوئتي ناهي وئي ۽ [الْحَمْدُ لِلَّهِ!](#) هي لڪڻ تائين پاڪستان جي مختلف شهرن ۾ دارالافتاء اهلست جون 14 شاخون قائم ٿي چكيون آهن.

تحريري ڪم: امير اهل سنت [دامت برکاتُهُمُ الْعَالِيَةُ](#) تحريري ڪم جو آغاز فرمایو ۽ سڀ کان پهريون رسالو ”تذکره امام احمد رضا“ تحرير فرمایو ۽ هيٺئر تائين 146 ڪتاب ۽ رسالا لکي چڪا آهن جن جي صفحن جو مجموعي تعداد 13 هزار کان وڌيڪ آهي جڏهن ته اڻ چپيل ڪتابن ۽ رسالن جي صفحن جو تعداد تقربياً 13 سو آهي.

المدينه العلمي: المدينه العلميه ([Islamic Research Center](#)) شروع ٿيو ته ان وقت چندئي ڪتابن تي ڪم ٿيو هييو پر هائي وڌندى وڌندى تقربياً 848 ڪتابن ۽ رسالن تي تحرير، تحقيق، تخریج ۽ ترجمي جو ڪم ٿي چڪو آهي ۽ وڌيڪ ڪم جاري آهي.

مکتبہ المدینہ: جذہن مکتبہ المدینہ جو آغاز شیو ته ان وقت هکئی هو پر هاٹی وڈندي ملک ۽ باھرین ملکن ۾ انهن جو تعداد تقریباً 150 ٿي چکو آهي.

مدنی چینل: دعوت اسلامی، اسلامی تعلیمات کی عام ڪرڻ جي لاءِ 2008 ۾ دنیا جو منفرد سو سیڪٽرو اسلامی چینل ”مدنی چینل“ جو اردو زبان ۾ آغاز ڪيو، پوءِ دعوت اسلامی پوئی نه هتي. 2023 ۾ مدنی چینل اردو سان گڈو گڈ، عربی، انگلش ۽ بنگلا زبان ۾ به نشریات پیش ڪري رهيو آهي. مدنی چینل پارن جي لاءِ به ”ڪبز مدنی چینل“ جي نشریات پیش ڪندو آهي. اچ مدنی چینل جا ناظرين لكن جي تعداد ۾ آهن.

سوشل میدیا: 11 نومبر 2015ء تي سوشل میدیا دعوت اسلامی جي دپارتمنت جو آغاز شيو، پوءِ دعوت اسلامی پوئی نه هتي. صرف 9 ماڻهن کان استارت ٿيڻ واري هن دپارتمنت جا هاٹي 10 سب دپارتمنت آهن. 50 کان وڌيڪ فيس بڪ پيجز، 30 کان وڌيڪ يوٽيو چينلز، 10 ٿوئر اڪاؤنس، 11 انستا گرام اڪاؤنس سميت واتس اينپ گروپس، اي ميل گروپس سميت ڪيئي سوشل سائنس تي هن مهل دعوت اسلامی، اسلامی تعلیمات عام ڪري رهي آهي. **الحمدُ لله!** ”سوشل میدیا دپارتمنت“ تقریباً سايدا چار ڪروڙ ماڻهن تائين درست اسلامی معلومات پهچائي رهيو آهي.

ان کان علاوه دعوت اسلامی جا ڪيئي ديني ڪم آهن، جيڪڏهن اوهان تمام ديني ڪمن جو جائز وٺندو ته اوهان هن نتيجي تي پهچندو بلڪ شايد اوهان پڙهندی پڙهندی هي ڳالهه چونڊو ته ”**الحمدُ لله!**“ جذہن کان دعوت اسلامی نهی آهي هڪ سیڪنڊ جي لاءِ به پوئی ناهي

هتي.“ الله پاک دعوت اسلامي کي نظر بد کان بچائي ۽ خوب ترقى و عروج عطا فرمائي.

امين بجاہ خاتم النبیین ﷺ

الله! کرم ايماكرے تجوہ پر جہاں میں

اے دعوت اسلامي تری دھوم پھی ہو

دعوت اسلامي جي ديني ڪمن جون جھلڪيون

دعوت اسلامي ۽ اسلام قبول ڪرڻ جاواقعا

اسلام اهڙو عظيم ۽ شان وار دين آهي جو جيئن ئي کو ماڻهو ان ۾ ڪلمو پڙهي داخل ٿيندو آهي ته ان جا اڳوڻا سڀئي گناهه متجي ويندا آهن، اڄ به اسلامي تعليمات ۽ نبووي اخلاق کي پڙهي ۽ بڌي ۽ اسلام جي مبلغن جي اخلاص پري ڪوششن سان ڪافر اسلام قبول ڪري رهيا آهن. جيئن ”دعوت اسلامي“ جي مبلغين جي ڪوششن سان دنيا جي ڪنڊ ڪڙچ مان اسلام قبول ڪرڻ جي ايماني واقعن جون خبرون ملنديون رهنديون آهن. آگست 2022 کان آگست 2023 جي وچ ۾، هن هڪ سال ۾ اسلام قبول ڪرڻ وارن جو تعداد ڪر و پيش 8 هزار آهي.

دعوت اسلامي جون پيون ديني خدمتون

مدارس المدينه (بوائزء گرلن) پارن ۽ پارڙين جي مدارسُ المدينه جي ڳالهه ڪريون ته جذهن هي شروع ٿيا ته ثوري تعداد ۾ هئا پر هاڻي وڌندي وڌندي انهن جو تعداد 4 هزار 980 ٿي چڪو آهي. چڻ ته دعوت اسلامي پنهنجي 42 سالن ۾ هر سال تقريبين 118 مدرسائائم ڪيا.

جامعة المدینہ (بوائز ۽ گرلن) اهڙي طرح جامعه المدینه بوائز ۽ گرلن شروع ٿيا ته هڪ به ئي هئا پر اچ وڌندي وڌندي پاڪستان ۾ جامعه المدینه بوائز ۽ گرلن جو تعداد 1035 آهي جڏهن ته اوورسيز ۾ 339 آهي.

فیضان آن لائِن اکیدمي (بوائز ۽ گرلن) اهڙي طرح فیضان آن لائِن اکیدمي بوائز ۽ گرلن شروع ٿيا پوءِ دعوتِ اسلامي پوئتي نه نهاريو. هڪ بن شاخن کان شروع ٿيندڙ فیضان آن لائِن اکیدمي جو تعداد هن وقت 47 ٿي چڪو آهي، جن مان ائڪل 43 هزار 61 شاڳرد ۽ شاڳريڊيائيون تعليم حاصل ڪري چڪا آهن. جڏهن ته في الوقت آن لائِن اکیدمي ۾ 22 هزار کان وڌيڪ شاڳرد ۽ شاڳريڊيائيون تعليم پرائي رهيا آهن.

دارالافتاء اهلسنت (دعوتِ اسلامي) :

15 شعبان شريف 1421 مطابق 2000ء تي قائم ڪيو وييو ۽ ان وقت کان دعوتِ اسلامي پوئتي ناهي وئي ۽ **الحمد لله!** هي لکڻ تائين پاڪستان جي مختلف شهern ۾ دارالافتاء اهلسنت جون 14 شاخون قائم ٿي چڪيون آهن.

المدینة العلمي (Islamic Research Center)

شروع ٿيو ته ان وقت چند ئي ڪتابن تي ڪم ٿيو هيو پر هاڻي وڌندي وڌندي تقريباً 848 ڪتابن ۽ رسالن تي تحرير، تحقيق، تخریج ۽ ترجمي جو ڪم ٿي چڪو آهي ۽ وڌيڪ ڪم جاري آهي.

(FGRF) آيف جي آر ايف

غريبن، مسڪينن، مسافرن، لاچارن، زمياني ۽ آسماني قدرتي آفتن کان متاثر ماظهن جي مدد ۽ خيرخواهيءَ جي لاءِ دعوتِ اسلامي جو (فیضان گلوبل رليف فنڈ) مسلمانن جي ڀلائي جي ان عظيم FGRF

جنبي تحت فلاحي ڪمن هر مصروف آهي، آگست 2022 کان جون 2023 تائين هن شعبي هر لڳ ڀڳ 48 لک 46 هزار 547 ماڻهو کي 52 ڪروڙ 20 لک 63 هزار 900 روپين جي ماليت جو پڪل کادو فراهم ڪيو ويو، تقرiben 2 لک 99 هزار 675 خاندانن کي هر مهيني پيئڻ جي پاڻي سان گدوگڏ راشن فراهم ڪيو ويو ۽ انهن جي آساني لاءِ خيمن ۽ خيمن کان علاوه ڪپڙن، بسترن ۽ ٻين ضروري شين جو انتظام ڪيو ويو. ڪيمپ (امداد گڏ ڪرڻ لاءِ)، گهرن جي تعمير ۽ مرمت ۽ بلڊ ڪيمپ جو به انتظام ڪيو ويو.

وٺاري: FGRF پنهنجي آغاز کان وٺي پياري ملڪ پاڪستان جي ماحوليات جي بهتری لاءِ وٺاري جو سسلو شروع ڪيو آهي، جيڪو جاري آهي، هن وقت تائين اتكل 25 لک ٻوتا لڳايا ويا آهن، جن مان ڪيتائي وٺ به بُجھي چڪا آهن.

سوشل ميديا جي ميدان ۾ 50 کان وڌيڪ فيس بڪ پيجز، 30 کان وڌيڪ يوتيوب چينل، 10 ٿوئيترا ڪائونتس، 11 انستاگرام ڪائونتس سميت واتس اپ گروپس، اي ميل گروپس، وڪيپيديا، ٽڪ ٽاك ۽ ٻين ڪيترين ئي سوشل سائين تي دعوت اسلامي جو مستند مواد شایع ڪيو وڃي ٿو. دعوت اسلامي جا مجموعي طور سوشل ميديا تي 100 کان وڌيڪ ڪائونت آهن، جن هر فالورز جو انگ 470 مليين يعني 47 ڪروڙ آهي، جڏهن ته ڏسندڙن جو انگ 100 ڪروڙ کان به وڌيڪ آهي. سوشل ميديا دعوت اسلامي پاڪستان، آمريكا، آفريكا، اندونيسيا، افغانستان، فرنس، لندن، پيرس، عرب شريف سميت سجي دنيا هر علم جي طلبگارن کي علم پهجائي رهيو آهي. Facebook تي 6.6 Billion ويوز، يوتيوب تي

29 ملين ويوز جو تعداد، انستاگرام تي 3.2 ملين، ٿوئيتر تي 6.7 ملين، واتس اپ تي روزانو $170k^+$ ، اي ميل تي $110k^+$ ماظهن جو تعداد هوندو آهي.

دعوت اسلامی پینرن لاء به هن تنظيم تحت خاص اسلامي پینرن لاء ديني ڪمن جي اشاعت ۽ ترويج لاء ڪيتراي شuba قائم ڪيا آهن. دعوت اسلامي تحت ملڪ ۽ ٻاهرين ملڪن ۾ 10265 مدرسه المدينه بالغات قائم آهن، جن ۾ 98 هزار 693 اسلامي پینرون پڙهي رهيوان آهن. وري قرآن شريف مکمل ڪندڙ عورتن کي بهترین معلم بنائي لاء مختلف ڪورسن جو به اهتمام ڪيو ويو آهي، مثال طور 12 ڏينهن جو مدندي قاعده معلم ڪورس (رهائشي) 26 ڏينهن جو مدندي قاعده ڪورس (غير رهائشي) 6 مهينن جو ناظره قرآن ڪورس (غير رهائشي) 90 ڏينهن ۽ 63 ڏينهن جو تجويد ڪورس 41 ڏينهن جو معلم مدندي قائده ڪورس. آگست 2022 کان جولاء 2023 تائين 4 هزار 26 ڪورس ڪرایا ويا جن ۾ 70 هزار 82 عورتن شرڪت ڪئي. دعوت اسلامي ملڪ توڙي ٻاهرين ملڪن ۾ سوين جامعه المدينه گرلز بطيايا آهن. جتان کان هن وقت تائين 13 هزار 495 اسلامي پینرون دين جي علم جون برڪتون ماطي سجي دنيا ۾ دين جي علم کي ڦھلائڻ ۾ مصروف آهن. هن شعبي تحت 8 وڌيڪ ڪورس به ڪرایا وڃن ٿا.

اندازامي اهل سنت جي افراديت

دعوت اسلامي کي lead ڪرڻ واري شخصيت شيخ طريقت امير اهل سنت حضرت علام مولانا محمد الیاس عطار قادری دامت برگائي آهن جن الله رب العالمين جي ڏنل توفيق سان دعوت اسلامي العالية

کی بٹایو. ترقیءَ جی راہم تی هلايو، دعوت اسلامی جی بقا ۽
تسلسل ۾ سندن انداز وڏی اهمیت رکی ٿو. امیر اهل سنت ڈاڪٹر گائھمہ العالیہ
جو جذبو آهي ته اسان جو ڳالهائڻ، لکڻ ایترو آسان هجڻ
گهرجي جو بتڻ واري پڙهڻ واري کي سمجھه اچي سگھي، ان لاءِ
سندن بيان ڪندي، مدنبي مذاكري ۾ رسالن جا جواب ڏيڻ وقت ۽
ڪتاب وغيره لکڻ وقت مشكل الفاظن کي آسان لفظن سان بدلي
ڇڏيندا آهن يا بريلکت ۾ أن جو مطلب لکي ڇڏيندا آهن، يا هن لفظ
جي انگريزي به ڳالهائيندا يا لکي ڇڏيندا آهن، ڇاڪڻ ته ڪيتراي
ماڻهو اردو لفظ سمجھي ناهن سگهند، پر جڏهن انهن کي اهو ئي
لفظ انگريزيءَ ۾ بڌايو ويندو آهي ته هو سمجھي وٺندما آهن.

مسلمانن جون زندگيون تبديل ڪرڻ ۾ دعوت اسلامی جي تنظيمي نظام جو ڪدار

دعوت اسلامي جي ذريعي پيدا ٿيڻ واري هن مثبت انقلاب جي
پٺيان هڪ مضبوط نظام قائم آهي. اوهان جي پاڙي ۾ موجود
مسجد دعوت اسلامي جو هڪ ذيلي حلقو آهي، اهڙن ڪجهه ذيلي
حلقن سان ملي ڪري هڪ وارد بُڻو آهي، ڪجهه وارد ملي ڪري
يوسي، پوءِ تائون/تحصيل، ضلعو، صوبو، صوبوي کان مٿي ملڪ،
سڀ کان مٿي مرڪزي مجلس شوريٰ قائم آهي، لکڻ وقت مرڪزي
مجلس شوريٰ جا 26 ميمبر آهن، جن ۾ ملڪ ۽ شعبا ورهail آهن.
هر سطح تي ذميدار موجود آهن، هر هيٺيون ذميدار پنهنجي
متانهيءَ واري ذميدار جي فرمانبرداري ڪندي ڪم ڪري رهيو
آهي، ذيلي حلقي کان وئي مرڪزي مجلس شوريٰ تائين، سڀ

پنهنجي پنهنجي ڪمن ۾ مصروف دعوت اسلامي جي ديني ڪمن کي ويتر وڌائڻ جي ڪوشش ۾ لڳل آهن.

پوءِ مجلسن جو نظام آهي. **الْحَمْدُ لِلّٰهِ!** 80 کان وڌيڪ شعبا قائم آهن، هر شعبي جي هڪ مجلس آهي، جنهن ۾ ذيلي ذميدار، وارد ذميدار، يوسي ذميدار ۽ اڳتي وڌندي ان کا مٿان نگرانِ مجلس، ان کان متئي ان شعبي کي ڏسٹ وارو رکن شوري مقرر آهي.

هي سچو تنظيمي نظام (استريڪچر) گهترين، پاڙن، نندن ڳون، وڏن علاقئن تائين پکڙيل آهي. اهڙي طرح هر نندو وڏو نظر و ضبط جو خيال رکندي دين جي خدمت ۾ مصروف رهندو آهي.

قرآن جي خدمت، دين جي گاله دعوت اسلامی سان گڈ

2ND SEPTEMBER | YOUM-E-DAWAT-E-ISLAMI

اکھنڈ پھر رات ٹکریبہ جا ہٹکروز احسان + ان جی پیماری پیماری رسول
صلی اللہ علیہ وسلم جی نگام عنایت سان تبلیغ قرآن و شنت جی غیر
سیاسی انترنیشنل تنظیر دعوت اسلامی کی دینی + فلامی ٹکر
ھنڈی تقریباً ۴۲ سال نی چھکا آئهن۔ اسان الہ پاک جی هن خاص فضل
تی ان جو شکر ادا کیوں نا + دعا کیوں نا ان شروعات کان ونی
ٹکری ہائی تائین ہر ان مسلمان کی جزا، میر عطا فرمائی جنهن
کنہن صورت پر دعوت اسلامی کی اپنی وقاریں پر یتھنحو حسوس
ملایو، اونوں پیاوہ داشت الیکٹن مل لادھو، مل لے

**#ILOVEDAWATEISLAMI
#DAWATEISLAMIDAY**